

На основу члана 68. став 1. и члана 109. став 7. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 113/2017, 91/2019 и 153/2020) и члана 18. став 1. тачка 3) Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС и 44/2018), гувернер Народне банке Србије доноси

ЛИСТУ ИНДИКАТОРА ЗА ПРЕПОЗНАВАЊЕ ОСНОВА СУМЊЕ ДА СЕ РАДИ О ПРАЊУ НОВЦА ИЛИ ФИНАНСИРАЊУ ТЕРОРИЗМА КОД ПРУЖАЛАЦА УСЛУГА ПОВЕЗАНИХ С ВИРТУЕЛНИМ ВАЛУТАМА

1. Овом листом индикатора утврђују се индикатори за препознавање лица и трансакција за које постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма, које су пружаоци услуга повезаних с виртуелним валутама, у смислу закона којим се уређује дигитална имовина, дужни да унесу у своје листе индикатора, у складу с чланом 69. став 1. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма (у даљем тексту: Закон).

2. На висок ризик од прања новца и финансирања тероризма код пружалаца услуга повезаних с виртуелним валутама могу указати следеће околности:

- 1) услуга повезана с виртуелним валутама омогућава извршење трансакција с виртуелним валутама велике или неограничене вредности;
- 2) услуга повезана с виртуелним валутама пружа се искључиво помоћу криптомата или се куповина и/или продаја виртуелних валута врши искључиво за готов новац или анонимни електронски новац или производе електронског новца који представљају изузетак од обавезе вршења радњи и мера познавања и праћења странке у складу с чланом 16. Закона;
- 3) странка се сумњиво или неуобичајено понаша, избегава да даје податке или даје непотпуне или недовољне податке или податке који се чине лажним или недоследним, укључујући и податке о лицу у чију корист иницира трансакцију с виртуелним валутама;
- 4) странка често мења идентификационе податке (нпр. пословно име, пребивалиште, односно седиште, заступника и сл.), укључујући податке који се односе на пословне активности и финансијско стање странке;
- 5) странка одбија да достави лични документ или доставља лични документ за који постоји сумња да је фалсификован и/или измењен;
- 6) код странке је, због структуре, правне форме или сложених и нејасних односа, тешко утврдити идентитет њеног стварног власника или лица која њоме управљају;
- 7) странка врши трансакције с виртуелним валутама у вредностима које су незнатно мање у односу на било која ограничења вредности (лимите);
- 8) странка врши трансакције с виртуелним валутама у вредностима које су значајно веће од њених стварних финансијских могућности (према расположивим подацима о финансијском стању странке);
- 9) странка континуирано купује високоризичну (високоволатилну) дигиталну имовину;
- 10) постоје околности које указују на то да производ користи једно или више лица чији идентитет није познат пружаоцу услуга повезаних с виртуелним валутама (нпр. производ се истовремено користи са неколико *IP* адреса);
- 11) странка врши трансакције с виртуелним валутама које укључују више различитих врста виртуелних валута или више новчаних рачуна или користи криптомат за извршење неколико трансакција мање вредности, када не постоји економско оправдање за тако нешто (нпр. без обзира на веће накнаде за такве трансакције);

- 12) странка врши једну или више трансакција с виртуелним валутама сукцесивно, односно учестало у кратком периоду (24–72 часа);
- 13) странка има пуномоћника преко кога обавља трансакције с виртуелним валутама;
- 14) странка очигледно није упозната с начином обављања трансакција с виртуелним валутама и технологијом на којој се заснива обављање тих трансакција или је финансијски рањива особа (нпр. студент, незапослена особа) или обавља трансакције велике вредности које нису у складу с њеним финансијским стањем или понашање странке нема економско оправдање (нпр. без поговора прихвата изузетно високу накнаду), због чега постоји оправдана сумња да странка не врши трансакцију у своје име и за свој рачун;
- 15) странка је повезана с криминалним активностима на основу јавно доступних информација;
- 16) радње и мере познавања и праћења странке поверене су трећем лицу;
- 17) странка врши трансакције с виртуелним валутама у вези са услугама које су повезане с високим ризиком од финансијског криминала (нпр. клађење преко интернета);
- 18) странка или лице у чију корист странка иницира извршење трансакције с виртуелним валутама има пребивалиште или боравиште, односно седиште или обавља пословну активност у држави чији је правни и институционални оквир такав да постоји висок степен ризика од прања новца и финансирања тероризма;
- 19) странка је пружалац услуга повезаних с виртуелним валутама или другом дигиталном имовином из државе чијим прописима нису уређени пословање с дигиталном имовином и лицензирање или регистрација пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином, нити је успостављен надзор над пружаоцима услуга повезаних с дигиталном имовином, или државе чији је правни и институционални оквир такав да постоји висок степен ризика од прања новца и финансирања тероризма, или такав пружалац услуга повезаних с виртуелним валутама или другом дигиталном имовином учествује у извршењу трансакције с виртуелним валутама;
- 20) у извршењу трансакције с виртуелним валутама учествује пружалац услуга повезаних с виртуелним валутама или другом дигиталном имовином из друге државе који својим странкама пружа услуге повезане с виртуелним валутама које посредно или непосредно омогућавају прикривање идентитета странке, односно који врши трансакције с таквим виртуелним валутама;
- 21) странка је лице које омогућава децентрализовано трговање виртуелним валутама, односно трговање без учешћа пружаоца услуга повезаних с виртуелним валутама (*peer to peer – P2P* трансакције);
- 22) трансакција с виртуелним валутама укључује коришћење тзв. *unhosted* новчаника (новчаника виртуелних валута код којих странка има потпуну контролу над приватним кључевима);
- 23) трансакција с виртуелним валутама укључује коришћење адресе виртуелних валута која се појављује на јавним форумима повезаним са криминалним активностима;
- 24) постоје неслагања између *IP* адресе која је повезана са налогом странке и *IP* адресе с које се иницирају трансакције;
- 25) странка или стварни власник странке је оф-шор правно лице или лице страног права;
- 26) странка је лице које успоставља пословни однос у намери да заобиђе међународне мере ограничења које се примењују у Републици Србији у складу са одлуком Владе Републике Србије или лице које намерава да обавља или обавља трансакције са означеним лицима у смислу закона којим се уређује ограничење располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење;
- 27) странка одустаје од трансакције, односно успостављања пословног односа након што је сазнала да мора да се идентификује;

28) неубичајено велики обим или вредност трансакција у односу на трансакције које странка редовно врши;

29) трансакције које могу указати на повезаност са набавком оружја, опреме и технологије за производњу оружја за масовно уништење, укључујући трансакције лица из земље која је означена као високоризична за набавку тог оружја, или на трговину предметима двоструке намене у смислу прописа Републике Србије или прописа Европске уније.

3. Ова листа индикатора објављује се на интернет презентацији Народне банке Србије и доставља се Управи за спречавање прања новца ради објављивања ове листе на интернет презентацији те управе.

Г. бр. 6463
14. 6. 2023. године

Београд

Г у в е р н е р

Народне банке Србије

Др Јоргованка Табаковић